

KONFERENCJA NAUKOWA

ZACHOWAĆ DLA PRZYSZŁOŚCI. SPRAWY OŚWIATY, EDUKACJI I NAUKI W PRZEKAZIE PRASOWYM XIX I XX WIEKU

Pamięci Mistrzów
Prof. Eugenii Podgórskiej
(1914 - 2006)
Prof. Tadeusza Jałmużny
(1939 - 2006)

14-15.11.2016

Uniwersytet
ŁÓDZKI

Wydział
Nauk o Wychowaniu

Katedra Historii
Wychowania
i Pedagogii

Konferencja pod patronatem

Towarzystwa Historii Edukacji

Komitet Naukowy Konferencji

Przewodniczący

prof. nadzw. dr hab. Grzegorz Michalski

prof. zw. dr hab. Dorota Żołądź-Strzelczyk

prof. zw. dr hab. Władysława Szulakiewicz

prof. zw. dr hab. Eleonora Sapia-Drewniak

prof. zw. dr hab. Stefania Walasek

prof. zw. dr hab. Krzysztof Jakubiak

prof. dr hab. Wiesław Jamrożek

prof. dr hab. Romuald Grzybowski

prof. nadzw. dr hab. Iwonna Michalska

dr Aneta Bołdyrew

Komitet Organizacyjny Konferencji

Przewodniczący Komitetu:

prof. nadzw. dr hab. Grzegorz Michalski

Sekretarze Konferencji:

dr hab. Beata Szczepańska

dr Aneta Bołdyrew

dr Nella Stolińska-Pobralaska

mgr Małgorzata Krakowiak

mgr Karolina Firaza

Miejsce obrad:

Centrum Szkoleniowo-Konferencyjne Uniwersytetu Łódzkiego

ul. Kopcińskiego 16/18, 90-232 Łódź

tel. (42) 635-54-90

PROGRAM OBRAD

DZIEŃ PIERWSZY (14 LISTOPADA 2016 R.)

10.00-10.20 Uroczyste otwarcie konferencji (Aula)

Prof. nadzw. dr hab. Grzegorz Michalski - Kierownik Katedry Historii Wychowania i Pedagogii UŁ

Wystąpienie Dziekan Wydziału Nauk o Wychowaniu UŁ

prof. nadzw. dr hab. Danuty Urbaniak-Zajac

Wystąpienie Prezes Towarzystwa Historii Edukacji

prof. zw. dr hab. Doroty Żołądź-Strzelczyk

10.20-12.00 Sesja plenarna (Aula)

Moderatorzy:

Prof. zw. dr hab. Władysława Szulakiewicz (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)

Prof. dr hab. Romuald Grzybowski (Uniwersytet Gdański)

- **Prof. zw. dr hab. Dorota Żołądź-Strzelczyk** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) – Prasa przełomu XIX i XX wieku jako źródło do badania zabawek dziecięcych

- **Prof. zw. dr hab. Krzysztof Jakubiak** (Uniwersytet Gdański) – Problem relacji rodziny i szkoły w polskim specjalistycznym czasopiśmiennictwie pedagogicznym od końca XIX do połowy XX wieku

- **Prof. dr hab. Wiesław Jamrożek** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) – Kongresy pedagogiczne w Polsce międzywojennej na łamach ówczesnej prasy i czasopism pedagogicznych

- **Prof. zw. dr hab. Stefania Walasek** (Uniwersytet Wrocławski) – Budownictwo szkolne na łamach prasy II RP

- **Prof. zw. dr hab. Eleonora Sapia-Drewniak** (Uniwersytet Opolski) – Problemy edukacji ludności polskiej na łamach „Głosów znad Odry” (1918-1924)

- **Prof. nadzw. dr hab. Hanna Markiewiczowa** (Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie) – Szkolnictwo na Kresach Wschodnich II R.P. Nadzieje i rzeczywistość w świetle prasy pedagogicznej

12.00-12.30 Przerwa kawowa

12.30-14.00 Sesja plenarna (Aula)

Moderatorzy:

Prof. zw. dr hab. Dorota Żołądź-Strzelczyk (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Prof. zw. dr hab. Stefania Walasek (Uniwersytet Wrocławski)

- **Prof. zw. dr hab. Władysława Szulakiewicz** (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) – „Muzeum” Bolesława Mańkowskiego wobec problemów pedagogicznych

- **Prof. zw. dr hab. Krzysztof Woźniakowski** (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie) – „Przedburzowcy” w kręgu zagadnień edukacyjnych: wątki szkolnictwa, oświaty i nauki na łamach lwowskiej „Czytelni dla Młodzieży” (1860-1861)

- **Prof. nadzw. dr hab. Agnieszka Wałęga** (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) – Między konserwatyzmem a emancypacją. Spory o model edukacji i wychowania kobiet na kartach galicyjskiej „Szkoly”
- **Prof. nadzw. dr hab. Katarzyna Dormus** (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie) – Rozważania o wzorowym modelu szkoły polskiej na łamach galicyjskich pism kobiecych u progu niepodległości

14.00-15.00 Obiad

15.00-16.30 Obrady w sekcjach

16.30-17.00 Przerwa kawowa

17.00-18.15 Obrady w sekcjach

19.00 Uroczysta kolacja

Sekcja A – Aula

Moderatorzy:

Prof. nadzw. dr hab. Magdalena Dąbrowska (Uniwersytet Warszawski)

Prof. nadzw. dr hab. Piotr Goldyn (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

15.00-16.30

- **Dr Marta M. Kacprzak** (Uniwersytet Warszawski) – Rola literatury i kultury staropolskiej w myśli pedagogicznej Ewarysta Estkowskiego na podstawie zawartości czasopism „Szkola Polska”, „Szkółka dla Dzieci i „Szkółka dla Młodzieży”
- **Dr Katarzyna Kabacińska-Łuczak** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) – Wiece szkolne w „Wielkopolaninie” (1883-1914)
- **Dr Izabela Krasińska** (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) – Edukacja zdrowotna żeńskiej służby domowej na łamach „Przyjaciela Sług” (1898-1918)
- **Dr Teresa Gumuła** (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) – U źródeł promocji zdrowia w prasie polskiej zaboru rosyjskiego na przełomie XIX i XX wieku
- **Dr Oresta Karpenko** (Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. I. Franki w Drohobyczu), **dr Piotr Sławiński** (Archiwum Państwowe w Kielcach, Oddział w Sandomierzu) – Działalność opiekuńczo-wychowawcza Towarzystwa Gniazd Sierocych w świetle organu prasowego „Gniazda Sieroce” z lat 1911-1916
- **Dr Joanna Falkowska** (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) – Waleria Marrené Morzkowska jako redaktorka czasopisma „Świt”

17.00-18.15

- **Prof. nadzw. dr hab. Magdalena Dąbrowska** (Uniwersytet Warszawski) – Ze studiów nad pierwszym okresem w dziejach rosyjskiego czasopiśmiennictwa dla dzieci („Dietskij wiestnik”, 1815 r.)
- **Dr Piotr Głuszkowski** (Uniwersytet Warszawski) – Edukacja w Cesarstwie Rosyjskim na łamach gazety „Siewiernaja pczela”
- **Dr Dorota Grabowska-Pieńkosz** (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) – Obraz działalności Towarzystwa Pedagogicznego w latach 1868-1918 na łamach wybranych czasopism
- **Prof. nadzw. dr hab. Grzegorz Michalski** (Uniwersytet Łódzki) – Problemy instytucjonalnej opieki nad dzieckiem w „Dzienniku Łódzkim” w latach 1884-1892

- **Dr Elżbieta Dolata** (Uniwersytet Rzeszowski) – Troska o zdrowie dzieci i młodzieży w „Przewodniku Higienicznym” (1889-1896)
- **Dr Kamil Śmiechowski** (Uniwersytet Łódzki) – Kwestia szkolna w miejskim dyskursie prasowym w latach rewolucji 1905-1907 roku

Sekcja B – sala nr 1

Moderatorzy:

Prof. nadzw. dr hab. Wiesława Leżańska (Uniwersytet Łódzki)

Prof. nadzw. dr hab. Edyta Wolter (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego)

15.00-16.30

- **Dr Joanna Sosnowska** (Uniwersytet Łódzki) – (...) *wydarta na chybił trafił karta z historii życia publicznego* – łódzkie jednodniówki w sprawach szkoły, opieki i wychowania (1911-1939)
- **Dr Urszula Wróblewska** (Uniwersytet w Białymstoku) – Kwestie oświatowe prezentowane na łamach „Myśli Karaimskiej”
- **Dr Andrzej Smolarczyk** (Politechnika Białostocka) - Problematyka szkolnictwa mniejszości narodowych w województwie wileńskim na łamach wileńskiego "Słowa" w latach 1922-1939
- **Prof. nadzw. dr hab. Iwonna Michalska** (Uniwersytet Łódzki) – Sprawy szkolnictwa nauczycieli i uczniów w łódzkim dzienniku „Ilustrowana Republika” w latach 1923-1939
- **Prof. nadzw. dr hab. Wiesława Leżańska** (Uniwersytet Łódzki) – Popularyzatorska i edukacyjna funkcja łódzkiego czasopisma dla nauczycieli „Szkoła i Nauczyciel” (1924-1928)
- **Dr Anna Królikowska** (Akademia Ignatianum w Krakowie) – Problematyka pedeutologiczna na łamach „Miesięcznika Katechetycznego i Wychowawczego” w dwudziestoleciu międzywojennym
- **Dr Aleksandra Feliniak** (Uniwersytet Łódzki) – Zadania czasopisma „Wychowanie Przedszkolne” w promowaniu edukacji zdrowotnej w latach 1926-1939

17.00-18.15

- **Mgr Agnieszka Kaźmierczak** (Uniwersytet Gdański) – „Musimy dowieść usilną osobistą i społeczną pracą, że jesteśmy Polsce potrzebni” – prasa dla kobiet wiejskich na przykładzie „Ziemianki Polskiej”
- **dr Edyta Bartkowiak** (Uniwersytet Zielonogórski) - Aktywność opiekuńcza stowarzyszeń katolickich na rzecz dzieci w świetle miesięcznika "Ruch Charytatywny" (1930 - 1939)
- **Mgr Monika Sobczak-Waliś** (Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka w Kaliszu) „Liskowianin” jako źródło do dziejów oświaty „wzorowej wsi Lisków” (1926-1939)
- **Prof. nadzw. dr hab. Edyta Wolter** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) Problematyka ochrony zwierząt na łamach „Świata Zwierzęcego” (1929-1939) – pedagogiczne implikacje

Sekcja C – sala nr 4

Moderatorzy:

Prof. zw. dr hab. Krzysztof Woźniakowski (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

Prof. nadzw. dr hab. Jacek Kulbaka (Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie)

15.00-16.30

- **Prof. dr hab. Romuald Grzybowski** (Uniwersytet Gdański) – Prasa pedagogiczna z lat PRL-u jako narzędzie upowszechnienia lansowanych przez władze komunistyczne wzorów osobowych nauczycieli i wychowawców oraz kształtowania ich postaw światopoglądowych
- **Dr Marzena Kowalska, dr Irena Łabiszewska** (Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego) – „Pro publico bono”. Sztuka filmowa i muzyczna w przekazie prasowym „Kwartalnika Filmowego” i „Poradnika Muzycznego” w latach 1950-1965 szansą edukacji społeczeństwa
- **Dr Andrzej Puliński** (Niepaństwowa Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Białymstoku) – Problematyka oświatowa na łamach „Komunikatów Mazursko-Warmińskich”
- **Dr Urszula Pulińska** (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) – Szkoły „Tysiąclecia” w prasie lokalnej Warmii i Mazur
- **Dr Elżbieta Gorloff** (Uniwersytet Gdański) - Kreowanie wizerunku nauczyciela nauczania początkowego na łamach czasopisma „Życie Szkoły” w latach 60. i 70. XX wieku
- **Dr Nella Stolińska-Pobralaska** (Uniwersytet Łódzki) – Kierunki pracy wychowawczej w domach dziecka na łamach „Problemów Opiekuńczo-Wychowawczych” w latach 1961-1989

17.00-18.15

- **Prof. nadzw. dr hab. Irena Szewczyk-Kowalewska, dr Michał Kowalewski** (Uniwersytet Łódzki) – Edukacja kulturalna dziecka w przekazie prasowym XX wieku
- **Mgr Małgorzata Krakowiak** (Uniwersytet Łódzki) – Edukacja pozaszkolna w czasach Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w przekazie miesięcznika „Rodzina i Szkoła”
- **Dr Joanna Janik-Komar** (Uniwersytet Opolski) – Problematyka edukacji seniorów na łamach „Edukacji Dorosłych” u schyłku XX wieku
- **Dr Katarzyna Jarosz** (Uniwersytet Opolski)– Aktywność kulturalna dorosłych na łamach „Rocznika Andragogicznego” (1994-2015)
- **Dr Ewa Kowalska** (Uniwersytet Zielonogórski) – Topos jako kategoria analizy dyskursu prasowego

DZIEŃ DRUGI (15 LISTOPADA 2016 R.)

9.00-10.00 Obrady w sekcjach

Sekcja A – Aula

Moderatorzy:

Prof. nadzw. dr hab. Hanna Markiewiczowa (Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie)

Dr hab. Artur Jazdon (Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu)

- **Dr Andrzej Paweł Bieś** (Akademia Ignatianum w Krakowie) – Kwestie oświatowe na łamach „Miesięcznika Połockiego” 1817-1820
- **Dr Zbigniew Żółciński** (Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie) - Etos pracy na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” za czasów zwierzchnictwa Józefa Ungera
- **Dr Monika Nawrot-Borowska** (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) – Zabawki dziecięce na grafikach dodatków modowych prasy kobiecej w XIX wieku
- **Dr Sabina Kwiecień** (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie) – Problemy oświaty, szkoły i wychowania na łamach wileńskiej „Pobudki” (1908-1914)

Sekcja B – sala nr 1

Moderatorzy:

Prof. nadzw. dr hab. Elżbieta Magiera (Uniwersytet Szczeciński)

Prof. nadzw. dr hab. Justyna Gulczyńska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

- **Dr Edyta Kahl-Łuczyńska** (Uniwersytet Zielonogórski) – Problematyka oświatowa na łamach tygodnika „Głos Kamiennej” (1925)
- **Mgr Agnieszka Małek** (Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku) – Zalecenia z zakresu zdrowia i higieny dzieci i młodzieży w świetle czasopisma „Higiena Ciała i Sport” (1925-1928)
- **Dr Beata Topij-Stempińska** (Akademia Ignatianum w Krakowie) - Kwestie wychowawcze na łamach „Młodego Lasu” (1938-1939)
- **Dr Elżbieta Chojnowska** (Towarzystwo Kultury Języka w Warszawie, Oddział w Łomży) – Propagowanie zdrowego stylu życia i oświaty zdrowotnej w prasie lokalnej ziemi łomżyńskiej w okresie drugiej Rzeczypospolitej

Sekcja C – sala nr 3

Moderatorzy:

Prof. nadzw. dr hab. Katarzyna Dormus (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

Prof. nadzw. dr hab. Joanna Król (Uniwersytet Szczeciński)

- **Dr Ewa Barnaś-Baran** (Uniwersytet Rzeszowski) – Wychowanie i kształcenie w Krakowskim Towarzystwie Dobroczynności na łamach „Czasu” w latach 1848-1918
- **Dr Marzena Okrasa** (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) – Problematyka edukacji i wychowania na łamach „Kalendarza Lubelskiego” 1869-1924
- **Dr Renata Bednarz-Grzybek** (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) – Edukacja na łamach „Przeglądu Zakopiańskiego” (1898-1905)

- **Dr Iwona Czarnecka** (Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie) – Relacje rodzice-dzieci w świetle artykułów zamieszczonych w „Świecie Głuchych”

Sekcja D – sala nr 4

Moderatorzy:

Dr hab. Anna Boguszewska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)

Dr Aneta Boldyrew (Uniwersytet Łódzki)

-**Dr Aneta Boldyrew** (Uniwersytet Łódzki) – Problemy instytucjonalnej opieki i wychowania dzieci z najuboższych środowisk w prasie pozytywistów warszawskich

- **Dr Andrzej Kołakowski** (Uniwersytet Gdański) – Koncepcje działalności opiekuńczo-wychowawczej w świetle czasopisma „Gniazdo Sieroce”

- **Dr Paweł Śpica** (Uniwersytet Gdański) – Edukacja kobiet w XIX wieku w świetle polskiej prasy Prus Zachodnich

- **Dr hab. Beata Szczepańska** (Uniwersytet Łódzki) – Problematyka oświaty i wychowania na łamach „Gazety Łódzkiej” do 1918 r.

- **Dr hab. Anna Boguszewska** (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) – „Mały Ster” – treść i forma graficzna

10.10-11.30 Obrady plenarne (Aula)

Moderatorzy:

Prof. zw. dr hab. Eleonora Sapia-Drewniak (Uniwersytet Opolski)

Prof. dr hab. Wiesław Jamrożek (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

- **Prof. nadzw. dr hab. Witold Chmielewski** (Akademia Ignatianum w Krakowie) - Czasopiśmiennictwo nauczycielskie i pedagogiczne jako wyraz dążeń edukacyjnych uchodźstwa w latach 1940- 1947

- **Dr hab. Artur Jazdon** (Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu) – Problematyka wydawania i dystrybucji podręczników szkolnych na łamach „Przeglądu Księgarskiego” w okresie międzywojennym

- **Prof. nadzw. dr hab. Elżbieta Magiera** (Uniwersytet Szczeciński) – Sprawozdania szkolne jako źródło do dziejów działalności wychowawczej gimnazjów w Polsce międzywojennej

- **Prof. nadzw. dr hab. Piotr Goldyn** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) – Zagadnienia pedagogiczne i oświatowe na łamach „Gazety Kolskiej” (1931-1939)

11.30-11.50 Przerwa kawowa

11.50-12.50 Obrady plenarne (Aula)

- **Prof. nadzw. dr hab. Joanna Król** (Uniwersytet Szczeciński) – „Trudno jest ulepić nauczyciela” – problematyka kształcenia nauczycieli na łamach czasopisma „Wychowanie” w latach 1958-1973

- **Prof. nadzw. dr hab. Justyna Gulczyńska** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) – Aspekt wychowawczy na łamach „Wychowania” oraz „Oświaty i Wychowania” – kontekst ideologiczny okresu PRL-u

- **Prof. nadzw. dr hab. Jacek Kulbaka** (Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie) - „Szkola Specjalna” – kwartalnik w służbie pedagogiki i osób z niepełnosprawnością

12.50-13.00 Podsumowanie Konferencji

13.00 Obiad

Uprzejmie prosimy o uwzględnienie następujących zasad dotyczących przygotowanego artykułu:

1. Maszynopis znormalizowany, jednostronny, powinien zawierać 28-30 wierszy na stronie, do 70 znaków w wierszu. Nie powinien on przekraczać 15 stron.
2. Wydruki komputerowe w 2 egz. wraz z płytą CD.
3. Tekst powinien mieć następujący układ:
Imię i nazwisko autora, nazwa uczelni, przy której będzie afiliowany, tytuł pracy, treść artykułu.
4. Czcionka: Times New Roman, rozmiar 12.
5. Interlinia: 1,5.
6. Przypisy bezwzględnie na dole strony.
7. Cytaty pisane czcionką prostą w cudzysłowie.
8. Numer przypisu wstawiany między cudzysłów a kropkę.
9. Wzór przypisów:
 - Do książki: Z. Krasieński, Nieboska komedia, Warszawa 2006, s. 11.
 - Do czasopisma: J. Kowalski, Z dziejów szkolnictwa, „Biuletyn Historii Wychowania” 2006, nr 1-2, s. 30.
 - Do artykułu w wydawnictwie pod redakcją: J. Kowalski, Z dziejów szkolnictwa, w: Problemy edukacji, red. D. Strajk, Poznań 2001, s. 30.
 - Do dzieła cytowanego po raz kolejny: Z. Krasieński, Nieboska..., s. 12

Teksty zostaną opublikowane w Wydawnictwie Uniwersytetu Łódzkiego pod warunkiem uzyskania pozytywnej recenzji.

Ze względu na cykl wydawniczy, uprzejmie prosimy o dostarczenie artykułów do książki nie później niż do dnia 15 grudnia 2016 r.

KATEDRA HISTORII
WYCHOWANIA
I PEDAGOGII

WYDZIAŁ NAUK
O WYCHOWANIU

UNIwersytetu
ŁÓDZKIEGO

UL. POMORSKA 46/48
91-408 ŁÓDŹ
TEL. +48 42 665 50 64
FAX. +48 42 665 50 69

WWW.WNOW.UNI.LODZ.PL
[E-MAIL: KAHIWIP@UNI.LODZ.PL](mailto:KAHIWIP@UNI.LODZ.PL)